

μογή των όρων της προκηρύξεως, δεδομένου ότι μόνον αυτή η απόφαση εφαρμογής εξατομικεύει τη νομική του κατάσταση και του επιτρέπει να γνωρίζει με βεβαιότητα πως και σε ποιο μέτρο θίγονται τα ιδιαίτερα συμφέροντά του. Η αρχή αυτή ισχύει επίσης οσάκις οι όροι συμμετοχής που αναφέρο-

νται στην προκήρυξη δεν επιφυλάσσουν καν ένα περιθώριο εκτιμήσεως στην εξεταστική επιτροπή και δεν γεννούν καμιά δυσχέρεια ερμηνείας κατά την εφαρμογή τους, εν όψει των περιστάσεων της υποθέσεως.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 16ης Σεπτεμβρίου 1993 *

Στην υπόθεση T-60/92,

Muireann Noonan, επικουρική υπάλληλος του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Λουξεμβούργου, εκπροσωπούμενη από τον James O'Reilly, Senior Counsel, δικηγόρο Ιρλανδίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο René Diederich, του γραφείου Loesche και Wolter, 11, rue Goethe,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον John Forman, νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Nicola Annecchino, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

που έχει ως αντικείμενο, κατά το παρόν στάδιο της διαδικασίας, το παραδεκτό της προσφυγής ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της εξεταστικής επιτροπής του διαγωνισμού COM/C/741 να μην επιτρέψει στην προσφεύγουσα να μετασχει στο διαγωνισμό, η οποία κοινοποιήθηκε στην ενδιαφερόμενη στις 9 Ιουνίου 1992,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. Bellamy, Πρόεδρο, A. Saggio, και C. P. Briët, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 4ης Μαΐου 1994,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Περιστατικά και διαδικασία

1 Η Noonan, επικουρική υπάλληλος του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, υπέβαλε την υποψηφιότητά της στο γενικό διαγωνισμό COM/C/741, που διοργάνωσε η Επιτροπή για την κατάρτιση εφεδρικού πίνακα μελλοντικών προσλήψεων δακτυλογράφων — C 5/C 4 — αγγλικής γλώσσας (ΕΕ 1991, C 333 Α, σ. 11, συνημμένο Α στην προσφυγή).

2 Με έγγραφο της 9ης Ιουνίου 1992 (συνημμένο C στην προσφυγή), η Noonan πληροφορήθηκε την απόφαση της εξεταστικής επιτροπής να απορρίψει την υποψηφιότητά της, κατ' εφαρμογή της παραγράφου II (όροι συμμετοχής στο διαγωνισμό), Β (ειδικοί όροι), 2 (απαιτούμενοι τίτλοι ή διπλώματα) της προκηρύξεως του διαγωνισμού, για τον λόγο ότι είχε περατώσει πανεπιστημιακές σπουδές και είχε λάβει το πτυχίο Honours Degree γαλλικής και ιταλικής φιλολογίας του University College του Δουβλίνου.

3 Οι εν λόγω διατάξεις της προκηρύξεως του διαγωνισμού είχαν ως εξής:

«Θα αποκλεισθούν από το διαγωνισμό και/ή θα υποστούν τις περαιτέρω πειθαρχικές κυρώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων:

i) οι υποψήφιοι που έχουν πτυχίο που τους επιτρέπει να συμμετάσχουν σε διαγωνισμό επιπέδου A ή LA (βλ. πίνακα συνημμένο στον οδηγό που προηγείται της προκήρυξης).

ii) οι υποψήφιοι που παρακολούθουν το τελευταίο έτος των σπουδών που αναφέρονται στο σημείο i.»

Όσον αφορά τα διπλώματα που χορηγούνται στην Ιρλανδία, ο προαναφερθείς πίνακας που επισυνάπτεται στον «οδηγό για τους υποψήφιους σε ενδοϋπηρεσιακό διαγωνισμό ή σε γενικό διαγωνισμό της Επιτροπής» (στο εξής: οδηγός) — ο οποίος δημοσιεύθηκε επίσης στην ΕΕ 1991, C 333 A, πριν από την επίμαχη προκήρυξη του διαγωνισμού — απαιτούσε University Degree για τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς επιπέδου A ή LA.

4 Υπό τις περιστάσεις αυτές, με προσφυγή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 21 Αυγούστου 1992, η Noonan ζήτησε την ακύρωση της προαναφερθείσας απόφασης της εξεταστικής επιτροπής να την αποκλείσει από τον διαγωνισμό, η οποία της κοινοποιήθηκε στις 9 Ιουνίου 1992. Η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε, κυρίως, ότι η άρνηση στους κατόχους διπλώματος πανεπιστημιακών σπουδών να μετάσχουν σε διαγωνισμούς που αφορούν την κατηγορία C αντιβαίνει στις διατάξεις του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ) καθώς και στη γενική αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και της ελευθερίας ασκήσεως επαγγελματικών δραστηριοτήτων.

5 Χωρίς να καταθέσει υπόμνημα αντικρούσεως επί της ουσίας, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου κατά της παρούσας προσφυγής, η οποία πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 23 Σεπτεμβρίου 1992. Η προσφεύγουσα κατέθεσε τις παρατηρήσεις της επί της ενστάσεως απαραδέκτου στις 15 Οκτωβρίου 1992. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 114, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία, για την εξέταση της ενστάσεως αυτής και μόνο, χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Η προφορική διαδικασία διεξήχθη στις 4 Μαΐου 1993.

Αιτήματα των διαδίκων

6 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την παρούσα προσφυγή ως απαράδεκτη·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την ένσταση απαραδέκτου·
- ή, διαζευκτικά, να διατάξει τη συνεκδίκασή της με την ουσία της υποθέσεως·
- να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα.

Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

7 Η Επιτροπή ισχυρίζεται, υπέρ της ενστάσεως απαραδέκτου που προέβαλε, ότι ένας υπάλληλος δεν μπορεί να επικαλεστεί, για να στηρίξει προσφυγή που στρέφεται κατά αποφάσεως εξεστικής επιτροπής διαγωνισμού, λόγους πλημμελείας της προκηρύξεως του διαγωνισμού, εφόσον δεν προσέβαλε εμπροθέσμως τις διατάξεις της προκηρύξεως αυτής που θεωρεί ότι τον βλάπτουν. Η Επιτροπή στηρίζεται ιδίως στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Οκτωβρίου 1990, T-132/89, Gallone κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1990, σ. II-549, σκέψη 20). Υποστηρίζει δε ότι, στην παρούσα υπόθεση, η προσφεύγουσα δεν άσκησε ένσταση κατά της προκηρύξεως του εν λόγω διαγωνισμού εντός τριών μηνών από της δημοσιεύσεώς της, όπως απαιτεί το άρθρο 90 του ΚΥΚ.

Η Επιτροπή υπογράμμισε, υπέρ της απόψεώς της, κατά την προφορική διαδικασία ότι η παρούσα διαφορά εμπίπτει στο πλαίσιο του άρθρου 179

της Συνθήκης ΕΟΚ και όχι στο πλαίσιο των άρθρων 173 και 184. Η προκήρυξη διαγωνισμού αποτελεί πράξη γενική που μπορεί να βλάψει τους υποψήφιους, χωρίς να γίνεται διάκριση για το αν πρόκειται περί εσωτερικού ή γενικού διαγωνισμού. Από αυτό συνάγει η Επιτροπή ότι έπρεπε να γίνει διάκριση μεταξύ, αφενός μεν, του ισχυρισμού ότι είναι ελαττωματικός κάποιος όρος της προκηρύξεως του διαγωνισμού, όπως εν προκειμένω, ο οποίος μπορεί να προβληθεί μόνον εντός της προθεσμίας που αρχίζει από τη δημοσίευση της προκηρύξεως του διαγωνισμού, αφετέρου δε, του ισχυρισμού της πεπλανημένης εφαρμογής του όρου αυτού, ο οποίος είναι παραδεκτός στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως η οποία στρέφεται κατά της αποφάσεως ατομικής εφαρμογής.

- 8 Η προσφεύγουσα φρονεί ότι η προσφυγή είναι παραδεκτή. Υπογραμμίζει κατ' αρχάς ότι ζητεί μόνον την ακύρωση της αποφάσεως της εξεταστικής επιτροπής περί αποκλεισμού της και όχι την ακύρωση του ίδιου του διαγωνισμού. Υποστηρίζει δε συναφώς, ότι κάθε υποψήφιος διαγωνισμού μπορεί να προσβάλει την τελική απόφαση της εξεταστικής επιτροπής του διαγωνισμού η οποία τον αφορά άμεσα και ατομικά και να προβάλει την πλημμέλεια όλων των διαδικαστικών πράξεων που οδήγησαν στην απόφαση αυτή. Η προσφεύγουσα στηρίζεται στη λύση που έδωσε το Δικαστήριο, ιδίως με την απόφαση της 7ης Απριλίου 1965, 35/64, Alfieri κατά Κοινοβουλίου (Συλλογή, τόμος 1965-68, σ. 81). όπως αναλύθηκε από τον γενικό εισαγγελέα Gand, στις προτάσεις του επί της υποθέσεως εκείνης: «Η πρόσληψη αποτελεί σύνθετη διοικητική ενέργεια, δηλαδή μια αναγκαία σειρά αποφάσεων: προκήρυξη του διαγωνισμού, έγκριση συμμετοχής στο διαγωνισμό, λαμβάνονται διαδοχικά ως την τελευταία απόφαση που διορίζει τον υπάλληλο. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν αναμφιβόλως να προσβάλουν κάθε μια από τις προκαταρκτικές πράξεις, κατά το μέτρο που αποτελούν πραγματικές διοικητικές αποφάσεις και εντός προθεσμίας που αρχίζει από την κοινοποίηση ή τη δημοσίευση, ανάλογα με την περίπτωση. Δεν είναι όμως υποχρεωμένοι να το πράξουν· μπορούν να περιμένουν την έκδοση της τελικής αποφάσεως κατά της οποίας παραδεκτώς προβάλλουν την έλλειψη νομιμότητας μιας οποιασδήποτε αποφάσεως που συνέβαλε στην έκδοσή της, έστω και αν παρήλθε η προθεσμία ευθείας προσβολής των αποφάσεων αυτών» (Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 337, 348). Η προσφεύγουσα επικαλείται επίσης, κατά την ίδια έννοια, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1965, 12/64 και 29/64, Ley κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1965-68, σ. 81), της 31ης Μαρτίου 1965, 16/64, Rauch κατά Επιτροπής (Συλλογή, τόμος 1965-68, σ. 45), της 14ης Ιουλίου 1965, 18/64 και 19/64, Alvino κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή, τόμος 1965-68, σ. 161), και της 22ας Μαρτίου 1972, 78/71, Costacurta κατά Επιτροπής (Συλλογή 1972, σ. 163 — μόνο ξενόγλωσσες εκδόσεις).

- 9 Η προσφεύγουσα παρατηρεί περαιτέρω ότι η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η καθής στηρίζεται καθ' ολοκληρίαν στη νομολογία η οποία

εγκαινιάσθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Μαρτίου 1986, 294/84, Adams κατά Επιτροπής (Συλλογή 1986, σ. 977). Υπενθυμίζει ότι η απόφαση αυτή επικρίθηκε από τον γενικό εισαγγελέα Lenz, ο οποίος πρότεινε να επανέλθει το Δικαστήριο στην προαναφερθείσα προηγούμενη νομολογία του, με τις προτάσεις του στην υπόθεση 307/85, Γαβανάς κατά ΟΚΕ και Συμβουλίου (απόφαση της 10ης Ιουνίου 1987, Συλλογή 1987, σ. 2435, 2444, 2448 και 2449), και στις υποθέσεις 64/86, 71/86 και 78/86, Sergio κατά Επιτροπής (απόφαση της 8ης Μαρτίου 1988, Συλλογή 1988, σ. 1399, 1410, 1417).

- 10 Στο πλαίσιο αυτό η προσφεύγουσα όχι μόνον αμφισβητεί τη βασιμότητα της λύσεως που έγινε δεκτή στην απόφαση Adams κατά Επιτροπής, αλλά ισχυρίστηκε περαιτέρω, κατά τη διάρκεια της προφορικής διαδικασίας, ότι εν πάση περιπτώσει τα πραγματικά περιστατικά της παρούσας υπόθεσης διαφέρουν σαφώς από τα περιστατικά στην υπόθεση Adams κατά Επιτροπής.
- 11 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει συναφώς ότι η προαναφερθείσα νομολογία είναι επικριτέα από δύο απόψεις. Αφενός μεν, η απόφαση Adams κατά Επιτροπής στηρίζεται στην, ανακριβή κατ' αυτήν, προϋπόθεση ότι η προκήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί ευθέως προσβλητή πράξη. Αφετέρου και εν πάση περιπτώσει η αιτιολογία της αποφάσεως αυτής, η οποία στηρίζεται στις αρχές της ασφαλείας δικαίου, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της χρηστής διοικήσεως, δεν ευσταθεί.
- 12 Πρώτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προκήρυξη του εν λόγω διαγωνισμού δεν μπορούσε να τη βλάψει. Υποστηρίζει ότι μόνη η υποβολή αιτήσεως υποψηφιότητας δεν μπορεί να της προσδώσει έννομο συμφέρον ασκήσεως προσφυγής κατά της προκηρύξεως του διαγωνισμού, η οποία αποτελεί πράξη γενικής φύσεως που δεν αφορά άμεσα και ατομικά τους υποψηφίους. Οι τελευταίοι τελούν, από την άποψη αυτή, σε κατάσταση ανάλογη με εκείνη των υποβαλλόντων προσφορά σε δημόσιο διαγωνισμό. Αυτοί, παρατηρεί η προσφεύγουσα, μπορούν να προσβάλουν μόνον την απόφαση που ελήφθη μετά την προσφορά τους και όχι την ίδια την προκήρυξη του διαγωνισμού, που καθορίζει προκαταβολικά και κατά τρόπο αντικειμενικό τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιχειρηματιών που επιθυμούν να μετάσχουν στο διαγωνισμό. Κατά την προσφεύγουσα, μόνον όταν κοινοποιηθεί στον ενδιαφερόμενο η ατομική απόφαση μπορεί αυτός να αμφισβητήσει, μέσω ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας βάσει του άρθρου 184 ΕΟΚ, το κύρος των προηγούμενων πράξεων που αποτελούν το νομικό θεμέλιο της προσβαλλομένης ατομικής αποφάσεως, όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 6ης Μαρτίου 1979, 92/78, Simmenthal κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 407, σκέψη 39).

Δεύτερον, η προσφεύγουσα φρονεί ότι η αιτιολογία της αποφάσεως Adams κατά Επιτροπής, η οποία, κατά την άποψη της καθής, δικαιολογεί επίσης το εκπρόθεσμο της παρούσας προσφυγής, είναι πεπλανημένη. Η προσφεύγουσα απορρίπτει κατ' αρχάς την επιχειρηματολογία η οποία στηρίζεται στην αρχή της ασφαλείας δικαίου. Καταγγέλλει την ανακολουθία που υφίσταται, κατ' αυτήν, στο να μη δίδεται σ' έναν υποψήφιο η δυνατότητα αμφισβητήσεως της νομιμότητας της προκηρύξεως του διαγωνισμού στο τέλος της διαδικασίας προσλήψεως, ενώ μπορεί στο στάδιο αυτό να επικαλεστεί κάθε παράτυπη ενέργεια της εξεταστικής επιτροπής, πράγμα που επίσης συνεπάγεται ανασφάλεια δικαίου. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η προσφεύουσα είναι της γνώμης ότι η δυνατότητα αμφισβητήσεως της νομιμότητας ορισμένων φάσεων της διαδικασίας προσλήψεων πριν αυτή τερματιστεί δεν επιβάλλει την προσβολή τους με χωριστή προσφυγή ήδη στο συγκεκριμένο στάδιο. Εξάλλου, πώς είναι δυνατό να προσβάλει την ασφάλεια δικαίου μια προσφυγή που σκοπεύει μόνον την ακύρωση της ατομικής αποφάσεως περί αποκλεισμού ενός υποψηφίου, εν προκειμένω της προσφεύγουσας, από τον διαγωνισμό, και όχι την ακύρωση του διαγωνισμού COM/C/741 στο σύνολό του; Επιπλέον, η άποψη που υπερασπίζεται η Επιτροπή, κατά την οποία η προκήρυξη του διαγωνισμού πρέπει να προσβληθεί εντός τριών μηνών από της δημοσιεύσεώς της, καθιστά πρακτικά απρόσβλητη την προκήρυξη αυτή. Πράγματι, η προσβολή πρέπει να γίνει πριν ή κατά τον χρόνο υποβολής της υποψηφιότητας, πράγμα που θα διακινδύνευε την πρόσληψη του ενδιαφερομένου.

- 14 'Όσον αφορά την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, που αναφέρεται επίσης στο σκεπτικό της αποφάσεως Adams κατά Επιτροπής, ούτε αυτή δικαιολογεί την άποψη της καθής. Αντιθέτως, από την αρχή αυτή προκύπτει ότι η προσφεύγουσα ευλόγως προσδοκά να εξεταστεί κανονικά η υποψηφιότητά της. Επομένως σε περίπτωση παρανομίας, η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της δεν μπορεί να προστατευθεί παρά μόνον με απόφαση κατ' ουσίαν, χωρίς άλλωστε να θιγεί η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των άλλων υποψηφίων, κατά το μέτρο που σε καμιά περίπτωση δεν θα αμφισβητηθούν όλα τα αποτελέσματα και οι διορισμοί που γίνονται μετά τη λήξη του διαγωνισμού.
- 15 Εξάλλου, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, δυνάμει της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, δικαιούται να προσδοκά να εξετασθεί η υποψηφιότητά της σύμφωνα με τους όρους της προκηρύξεως του διαγωνισμού και του οδηγού που τη συνοδεύει. Υπενθυμίζει δε ότι ο οδηγός αυτός αναφέρει, στο σημείο Γ (Διεξαγωγή του διαγωνισμού), 3, υπό τον τίτλο «Διαδικασία μετά την υποβολή της αίτησης υποψηφιότητας», ότι, «αν (οι αποκλεισθέντες υποψήφιοι) κρίνουν ότι έγινε κάποιο σφάλμα, μπορούν να ζητήσουν αναθεώρηση της αίτησης υποψηφιότητάς τους εντός των 30 ημερών μετά την ημερομηνία αποστολής της σχετικής επιστολής (ως ημερομηνία αποστολής θεωρείται η ημερομηνία σφραγίδας του ταχυδρομείου). Η εξεταστική επιτροπή θα αποφανθεί επί του βασίμου της ενστάσεως» (συνημ-

μένο Α στην προσφυγή, σ. 5). Επιπλέον, συνεχίζει η προσφεύγουσα, το τμήμα IV της προκηρύξεως του διαγωνισμού, που φέρει τον τίτλο «Αναθεώρηση των αιτήσεων υποψηφιότητας», αναφέρει ότι: «Οι υποψήφιοι που κρίνουν ότι έχει γίνει κάποιο λάθος εις βάρος τους, όσον αφορά τους όρους αποδοχής, έχουν δικαίωμα να ζητήσουν αναθεώρηση της αίτησης υποψηφιότητάς τους. Στην περίπτωση αυτή μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία αποστολής της επιστολής που τους ανακοινώνει τη μη αποδοχή τους (ως ημερομηνία αποστολής θεωρείται η ημερομηνία της σφραγίδας του ταχυδρομείου) δύνανται να απευθύνουν αιτιολογημένη επιστολή στον πρόεδρο της εξεταστικής επιτροπής αναφέροντας τον αριθμό του διαγωνισμού, προς την υπηρεσία προσλήψεων» (συνημμένο Α στην προσφυγή, σ. 12). Από αυτό συνάγει η προσφεύγουσα ότι, κι αν ακόμη υποτεθεί ότι είναι ακριβής η άποψη της καθής, η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης αντιτίθεται στην προβολή ενστάσεως απαραδέκτου κατά της παρούσας προσφυγής, κατά το μέτρο που τόσο η προκήρυξη του διαγωνισμού όσο και ο οδηγός που τη συνοδεύει δίνουν στους υποψηφίους την εντύπωση ότι μπορούν να ασκήσουν προσφυγή στην περίπτωση που δεν γίνουν δεκτοί στο διαγωνισμό. Η προσφεύγουσα επικαλείται συναφώς την απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Απριλίου 1988 120/86, Mulder (Συλλογή 1988, σ. 2321, σκέψεις 21 και 26).

16 Τέλος, η προσφεύγουσα αμφισβητεί επίσης τον τρίτο λόγο που αναφέρει η απόφαση Adams κατά Επιτροπής, σχετικά με την αρχή της χρηστής διοικήσεως. Υποστηρίζει ότι η έλλειψη δικαστικής κυρώσεως στην περίπτωση πλημμελείας ορισμένων διατάξεων μιας προκηρύξεως διαγωνισμού, μετά τη διαδικασία επιλογής, θα οδηγούσε στην άσκηση πληθώρας προώρων προσφυγών από προσφεύγοντες χωρίς πραγματικό έννομο συμφέρον για το αποτέλεσμα της διαδικασίας.

17 Η προσφεύγουσα υποστήριξε περαιτέρω, κατά την συνεδρίαση, ότι η λύση που έγινε δεκτή στην απόφαση Adams κατά Επιτροπής δεν μπορεί σε κάθε περίπτωση να ισχύσει στην παρούσα υπόθεση, διότι, όπως υποστήριξε, τα περιστατικά που έδωσαν λαβή στις δύο αυτές υποθέσεις ήταν τελείως διαφορετικά. Η προσφεύγουσα τόνισε ειδικότερα ότι η υπόθεση Adams κατά Επιτροπής έθεσε υπό αμφισβήτηση εσωτερικό διαγωνισμό που αφορούσε, εξ ορισμού, πιο περιορισμένη κατηγορία προσώπων. Εξάλλου, η διαδικασία του διαγωνισμού επεκτάθηκε σε περίοδο δύομισι ετών. Στην προκειμένη όμως υπόθεση πρόκειται, αντιθέτως, για γενικό διαγωνισμό, ανοιχτό «erga omnes», και η προσβαλλομένη απόφαση περί αποκλεισμού από το διαγωνισμό κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 9 Ιουνίου 1992, δηλαδή λιγότερο από τέσσερις μήνες από της υποβολής της υποψηφιότητάς της, στις 11 Φεβρουαρίου 1992. Η προσφεύγουσα παρατηρεί επίσης ότι, στην υπόθεση Adams κατά Επιτροπής, οι 53 προσφεύγοντες είχαν ζητήσει από την εξεταστική επιτροπή να επανεξετάσει την απόφασή της που δεν τους επέτρεψε να συμμετάσχουν σε μεταγενέστερη φάση του

διαγωνισμού και ότι μόνο τρεις μεταξύ αυτών είχαν υποβάλει εμπροθέσμως ένσταση. Έτσι, το Δικαστήριο αποφάνθηκε κυρίως στην υπόθεση αυτή επί του ζητήματος — τελείως ξένου προς την παρούσα διαφορά — αν μπορούσε μια τέτοια αίτηση να παρατείνει τις δικονομικές προθεσμίες.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 18 Σ' αυτή τη φάση της διαδικασίας, το Πρωτοδικείο οφείλει να αποφανθεί, επί του ζητήματος αν η παρούσα προσφυγή, η οποία ασκείται κατά της αποφάσεως της εξεταστικής επιτροπής να μην επιτρέψει στην προσφεύγουσα να συμμετάσχει στο γενικό διαγωνισμό COM/C/741, κατ' εφαρμογή των όρων συμμετοχής που αναφέρονται στην προκήρυξη του διαγωνισμού, είναι παραδεκτή, αφού η προκήρυξη αυτή δεν προσβλήθηκε εντός της προθεσμίας των άρθρων 90 και 91 του ΚΥΚ, που τρέχει από της ημέρας δημοσιεύσεώς της.
- 19 Πρέπει κατ' αρχάς να υπογραμμιστεί ότι η παρούσα διαφορά εμπίπτει στο πλαίσιο του άρθρου 179 της Συνθήκης και των άρθρων 90 και 91 του ΚΥΚ και τελεί, ιδίως όσον αφορά το παραδεκτό της, εκτός του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 173 της Συνθήκης. Επομένως, υπόκειται μόνο στις προϋποθέσεις που αναφέρουν οι προαναφερθείσες διατάξεις του ΚΥΚ, ειδικότερα όσον αφορά την προθεσμία για την άσκηση προσφυγής και τον χαρακτήρα της προσβαλλομένης πράξεως, που πρέπει να μπορεί να βλάψει τον ενδιαφερόμενο.
- 20 Εν προκειμένω, η καθής προβάλλει ένσταση απαραδέκτου για τον λόγο ότι η προσφεύγουσα, κάτοχος πτυχίου Honours Degree του University College του Δουβλίνου, δεν προσέβαλε εμπροθέσμως τις αμφισβητούμενες διατάξεις της προκηρύξεως του διαγωνισμού, που απέκλειαν τους υποψηφίους που κατείχαν δίπλωμα πανεπιστημιακών σπουδών.
- 21 Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι, ναι μεν η προσφεύγουσα δικαιούνταν να ασκήσει εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας προσφυγή κατά της προκηρύξεως αυτής, η οποία, θεσπίζοντας όρους που απέκλειαν την υποψηφιότητά της, αποτελούσε απόφαση της αρμόδιας για τους διορισμούς αρχής (στο εξής: ΑΔΑ) που την έθιγε κατά την έννοια των άρθρων 90 και 91 του ΚΥΚ (βλ. ιδίως την απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Ιουνίου 1975, 79/74, Küster κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή τόμος 1975, σ. 235, σκέψεις 5 έως 8) πλην όμως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι έχασε το δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής κατά της ατομικής αποφάσεως που δεν της επέτρεψε να μετάσχει στο διαγωνισμό, για τον λόγο ότι δεν προσέβαλε εμπροθέσμως την προκήρυξη του διαγωνισμού.

- 22 Πρέπει να τονιστεί ότι, κατά το άρθρο 5, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος III του ΚΥΚ, έργο της εξεταστικής επιτροπής είναι να καθορίσει τον πίνακα των υποψηφίων που ανταποκρίνονται στους όρους που καθόρισε η προκήρυξη του διαγωνισμού. Εν προκειμένω (βλ. το σημείο III, παράγραφος 2, της προκηρύξεως του διαγωνισμού), η εξεταστική επιτροπή πρέπει να κρίνει, ατομικά στην περίπτωση κάθε υποψηφίου, το ζήτημα αν ανταποκρίνεται στους συγκεκριμένους και/ή ειδικούς όρους που επιβάλλει η προκήρυξη και μπορεί επομένως να γίνει δεκτός στο διαγωνισμό. Η εξεταστική επιτροπή πρέπει ιδίως να εξακριβώσει αν τα τυπικά προσόντα κάθε υποψηφίου ανταποκρίνονται στους όρους της προκηρύξεως (βλ. το σημείο III, παράγραφος 3, της προκηρύξεως του διαγωνισμού). Κάθε υποψήφιος πρέπει να πληροφορηθεί ατομικά, και εγγράφως, τις αποφάσεις που αφορούν τη συμμετοχή στο διαγωνισμό (βλ. σημείο III, παράγραφος 5, της προκηρύξεως του διαγωνισμού) και κάθε υποψήφιος που δεν έγινε δεκτός πρέπει να πληροφορείται τους λόγους αυτής της απόφασεως (παράγραφος Γ, 3, περίπτωση δ', του οδηγού). Σε περίπτωση αρνήσεως συμμετοχής, ο υποψήφιος μπορεί να ζητήσει την επανεξέταση της υποψηφιότητάς του (βλ. σημείο IV της προκηρύξεως του διαγωνισμού).
- 23 Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι ένας υποψήφιος διαγωνισμού δεν μπορεί να στερηθεί το δικαίωμα να αμφισβητήσει καθ' όλα τα στοιχεία, περιλαμβανομένων και εκείνων που έχουν καθοριστεί στην προκήρυξη του διαγωνισμού, τη βασιμότητα της ατομικής απόφασεως που εκδόθηκε γι' αυτόν κατ' εφαρμογή των όρων της προκηρύξεως αυτής, δεδομένου ότι μόνον αυτή η απόφαση εφαρμογής εξατομικεύει τη νομική του κατάσταση και του επιτρέπει να γνωρίζει με βεβαιότητα πώς και σε ποιο μέτρο θίγονται τα συμφέροντά του. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται επίσης στην περίπτωση που, όπως στην παρούσα υπόθεση, οι όροι συμμετοχής που αναφέρονται στην προκήρυξη δεν επιφυλάσσουν κανένα περιθώριο εκτιμήσεως στην εξεταστική επιτροπή και δεν δημιουργούν καμιά δυσχέρεια ερμηνείας κατά την εφαρμογή τους, ενόψει των περιστάσεων της υποθέσεως.
- 24 Η λύση αυτή πηγάζει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, που έκρινε παραδεικτούς τους ισχυρισμούς περί πλημμελείας προκηρύξεως διαγωνισμού η οποία δεν είχε προσβληθεί εμπροθέσμως, όταν αυτοί αναφέρονται στην αιτιολογία της προσβαλλομένης εκτελεστικής αποφάσεως. Ειδικότερα, το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση της 6ης Ιουλίου 1988, 164/87, *Simonella κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1988, σ. 3807, σκέψη 19), ότι ένας τέτοιος λόγος «πρέπει να απορριφθεί καθόσον στρέφεται κατά της (πλημμελείας της προκηρύξεως), αλλά πρέπει να ερευνηθεί καθόσον αφορά την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως». Κατ' εφαρμογή της αρχής αυτής, το Δικαστήριο δέχθηκε να εξετάσει κατ' ουσίαν, στην υπόθεση αυτή, τον ισχυρισμό περί πλημμελείας της προκηρύξεως του διαγωνισμού, η οποία παρέλειψε να ορίσει τη βαθμολόγηση των τίτλων και των εξετάσεων του διαγωνισμού. Η απόφαση αυτή ευθυγραμμίζεται με τη νομολογία του Δικαστηρίου που εγκαινίασε η προαναφερθείσα απόφαση *Adams κατά Επιτροπής*, με την απόφαση που της έδωσε η προαναφερθείσα απόφαση *Sergio κ.λπ. κατά Επιτροπής*.

25 Πράγματι, με την προαναφερθείσα απόφαση Adams κατά Επιτροπής, σκέψη 17, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι υποψήφιοι οφείλουν να προσβάλουν εμπροθέσμως τις διατάξεις της προκηρύξεως του διαγωνισμού που θεωρούν ότι τους βλάπτουν, με τη σκέψη ότι, «σε αντίθετη περίπτωση, θα ήταν δυνατό να αμφισβητείται μια προκήρυξη διαγωνισμού πολύ καιρό μετά τη δημοσίευσή της και ενώ έχει ήδη συντελεστεί το μεγαλύτερο μέρος ή το σύνολο των σχετικών με τον διαγωνισμό πράξεων, πράγμα αντίθετο προς τις αρχές της ασφάλειας του δικαίου, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της χρηστής διοικήσεως». Πρέπει να τονιστεί ότι, στην υπόθεση εκείνη, οι λόγοι περί πλημμελείας της προκηρύξεως του διαγωνισμού, οι οποίοι απορρίφθηκαν ως απαράδεκτοι, δεν είχαν αναπτυχθεί από τους προσφεύγοντες σε σχέση με την αιτιολογία των επιδίκων αποφάσεων που δεν τους επέτρεψαν τη συμμετοχή στις εξετάσεις του διαγωνισμού. Πράγματι, οι αποφάσεις αυτές στηρίζονταν στην εκτίμηση της εξεταστικής επιτροπής για τους τίτλους και την επαγγελματική πείρα των προσφευγόντων. Υπό το πρίσμα όμως αυτό, οι προσφεύγοντες περιορίστηκαν να ισχυριστούν, κυρίως, ότι ο διαγωνισμός προοριζόταν για την κατάρτιση πίνακα εφεδρικών προσλήψεων για τρία είδη καθηκόντων τόσο διαφορετικών που ήταν αδύνατο να οριστεί κοινό επίπεδο στο πλαίσιο του ίδιου διαγωνισμού και ότι η προκήρυξη δεν ανέφερε τη βαθμολόγηση των τίτλων και των εξετάσεων. Με τις αιτιάσεις τους πάντως οι προσφεύγοντες δεν αμφισβητούσαν, επί της ουσίας, τη νομιμότητα των κριτηρίων και της βαθμολογήσεως που εφάρμοσε η εξεταστική επιτροπή.

26 Στην προαναφερθείσα απόφαση Sergio κ.λπ. κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο ανέπτυξε το περιεχόμενο της αρχής που έθεσε η προαναφερθείσα απόφαση Adams κατά Επιτροπής, διευκρινίζοντας ρητά ότι «το γεγονός ότι η προκήρυξη του διαγωνισμού δεν προσβλήθηκε εμπροθέσμως δεν εμποδίζει τους προσφεύγοντες να προβάλουν τις πλημμέλειες που σημειώθηκαν κατά την εξέλιξη του διαγωνισμού, έστω και αν η αιτία των πλημμελειών αυτών μπορεί να βρίσκεται στην προκήρυξη του διαγωνισμού» (σκέψη 15). Εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι από τα έγγραφα της διαδικασίας προέκυπτε και επιβεβαιώθηκε κατά την προφορική διαδικασία ότι οι επίμαχοι λόγοι δεν αφορούσαν παρά μόνο την προκήρυξη του διαγωνισμού και έπρεπε να απορριφθούν, επειδή δεν προσβλήθηκε εμπροθέσμως η προκήρυξη. Ακολουθώντας την ίδια νομολογία, το Δικαστήριο έκρινε, όπως αναφέρθηκε ήδη, με την απόφαση Simonella κατά Επιτροπής, σκέψεις 17 και 19, ότι η έννοια της «πλημμελείας που σημειώθηκε κατά την εξέλιξη του διαγωνισμού», στην οποία αναφέρθηκε η απόφαση Sergio κ.λπ. κατά Επιτροπής, έπρεπε να γίνει αντιληπτή ως πλημμέλεια «που κατέστησε άκυρη την ίδια την εξέλιξη του διαγωνισμού», καθόσον αναφερόταν στην αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως (κατά την ίδια έννοια, βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Ιουλίου 1988, 181/87, Agazzi Leonard κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 3823, σκέψη 24, καθώς και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Οκτωβρίου 1992, T-50/91, De Persio κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2365, στην οποία το

Πρωτοδικείο ερεύνησε κατ' ουσία τη νομιμότητα, από την σκοπιά του ΚΥΚ, της ατομικής αποφάσεως που απέρριψε την υποψηφιότητα της προσφεύγουσα για τον λόγο ότι δεν πληρούσε την προϋπόθεση της υπαγωγής στην ίδια κατηγορία/κλάδο/σταδιοδρομία με αυτήν ή αυτόν της κενής θέσεως, που προέβλεπε η προκήρυξη του διαγωνισμού).

- 27 Χωρίς να χρειάζεται να ερευνηθεί λεπτομερέστερα το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Adams κατά Επιτροπής δεν ανταποκρίνεται στην προηγούμενη νομολογία, από την προηγούμενη ανάλυση προκύπτει ότι, όταν ο ισχυρισμός περί πλημμελείας της προκηρύξεως του διαγωνισμού η οποία δεν προσβλήθηκε εμπροθέσμως αφορά την αιτιολογία της προσβαλλομένης ατομικής αποφάσεως, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι είναι παραδεκτός. Στη συγκεκριμένη αυτή περίπτωση το Δικαστήριο δεν απέστη επομένως από τη λύση που δέχθηκε η προηγούμενη της αποφάσεως Adams κατά Επιτροπής, νομολογία την οποία καθιέρωσε ιδίως με την προαναφερθείσα απόφαση Alfieri κατά Κοινοβουλίου, με την οποία έκρινε ότι, «ενόψει της συνοχής των διαφόρων πράξεων που συνθέτουν τη διαδικασία προσλήψεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι με την προσφυγή που στρέφεται κατά των υστέρων πράξεων αυτής της διαδικασίας ο προσφεύγων μπορεί να προβάλει την πλημμέλεια προηγούμενων πράξεων που συνδέονται στενά μαζί τους» (σκέψη 3), την οποία επικαλέστηκε η προσφεύγουσα. Από την απόφαση Adams κατά Επιτροπής, ερμηνευόμενη υπό το φως των μεταγενεστέρων αποφάσεων του Δικαστηρίου που αναφέρθηκαν πιο πάνω, προκύπτει ότι μόνον ελλείψει στενού δεσμού μεταξύ της ίδιας της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως και του επίμαχου ισχυρισμού πρέπει να κριθεί απαράδεκτος ο τελευταίος, κατ' εφαρμογή των κανόνων δημοσίας τάξεως σχετικά με την προθεσμία ασκήσεως προσφυγής, από τους οποίους δεν επιτρέπεται παρέκκλιση, σε μια τέτοια περίπτωση, για να μη θιγεί η αρχή της ασφαλείας δικαίου.
- 28 Υπό τις συνθήκες αυτές, το επιχείρημα που προέβαλε η καθής, κατά τη συνεδρίαση, ότι το παραδεκτό των ισχυρισμών που αναφέρονται στην πλημμέλεια της προκηρύξεως του διαγωνισμού και αφορούν την αιτιολογία της ατομικής αποφάσεως που δεν ενέκρινε τη συμμετοχή στο διαγωνισμό αυτό, πρέπει να κριθεί σε σχέση με τις περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως, δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Ειδικότερα, θα ήταν αντίθετο προς την ασφάλεια δικαίου και τη δικαστική προστασία των ενδιαφερομένων υποψηφίων να εξαρτηθεί το παραδεκτό τέτοιων ισχυρισμών από την ύπαρξη ασάφειας ή αβεβαιότητας συμφυούς είτε με τους όρους που θέτει η προκήρυξη είτε με την εφαρμογή τους, ενόψει των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Η εκτίμηση τέτοιων στοιχείων θα γεννούσε πράγματι λεπτά προβλήματα για τον ενδιαφερόμενο, που θα δυσκολευόταν να αποφασίσει σε ποιο χρονικό σημείο να ασκήσει την προσφυγή του.
- 29 Επομένως, στην προκειμένη υπόθεση, οι ισχυρισμοί περί πλημμελείας των όρων συμμετοχής που επιβάλλει η προκήρυξη του διαγωνισμού πρέπει να

κριθούν παραδεκτοί, κατά το μέτρο που αφορούν την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει την ύπαρξη τέτοιου δεσμού μεταξύ των λόγων που επικαλείται η προσφεύγουσα και της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως. Πράγματι, η προσφεύγουσα ζητεί την ακύρωση του αποκλεισμού της από τον διαγωνισμό για τον λόγο, κατά τα ουσιώδη, ότι στηρίζεται σε όρο συμμετοχής της προκηρύξεως διαγωνισμού, ο οποίος, αποκλείοντας τους υποψήφιους που έχουν δίπλωμα πανεπιστημιακών σπουδών, παραβιάζει κατ' ουσίαν τις διατάξεις του ΚΥΚ, τη γενική αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και την ελευθερία της επαγγελματικής δραστηριότητας.

- 30 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 31 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, απόφαση για τα έξοδα λαμβάνεται με την απόφαση ή τη διάταξη που περατώνει τη δίκη.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Η προσφυγή είναι παραδεκτή ως προς όλους τους προβαλλομένους λόγους ακυρώσεως.
- 2) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Bellamy

Saggio

Briët

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Σεπτεμβρίου 1993.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

C. W. Bellamy